

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Městský soud v Praze rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Ivanky Havlíkové a soudců JUDr. Naděždy Řehákové a Mgr. Martina Kříže v právní věci žalobců: **a) J. W. b) JUDr. M. W., Ph.D.**, oba zast. Pavlem Uhlem, advokátem se sídlem Praha 5, Kořenského 15/1107, proti žalovanému: **Odvolací finanční ředitelství**, se sídlem Brno, Masarykova 31, o žalobě proti rozhodnutím Finančního ředitelství pro hlavní město Prahu ze dne 14.4.2010, č.j.: 1999/10-1100-106157 a č.j.: 2000/10-1100-106157,

t a k t o :

- I. **Žaloba se zamítá.**
- II. **Žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení.**

O d ů v o d n ě n í :

Žalobci se společnou žalobou domáhali přezkoumání v záhlaví uvedených rozhodnutí. Rozhodnutím ze dne 14.4.2010, č.j.: 1999/10-1100-106157 Finanční ředitelství pro hlavní město Prahu (dále jen „žalovaný“) zamítlo odvolání žalobce proti platebnímu výměru na základ daně, daň a ztrátu z příjmů fyzických osob za zdaňovací období kalendářní rok 2006 vydanému Finančním úřadem v Praze 6 dne 24.4.2007 pod č.j.: 154826/07/006911/5118.

Rozhodnutím ze dne 14.4.2010, č.j.: 2000/10-1100-106157 žalovaný zamítl odvolání žalobkyně proti platebnímu výměru na základ daně, daň a ztrátu z příjmů fyzických osob za zdaňovací období kalendářní rok 2006 vydanému Finančním úřadem v Praze 6 dne 24.4.2007 pod č.j.: 154689/07/006911/5118.

S ohledem na skutečnost, že podle zákona č. 456/2011 Sb., o Finanční správě České republiky, s účinností od 1.1.2013 zaniklo Finanční ředitelství v Praze, přičemž jeho působnost přešla na Odvolací finanční ředitelství, jednal soud nadále podle ust. § 69 zákona č.

150/2002 Sb., soudní řád správní (dále jen „s.ř.s.“), jako s účastníkem řízení s Odvolacím finančním ředitelstvím.

V podané žalobě žalobci předně tvrdili, že napadená rozhodnutí jsou nezákonná. Konkrétně namítali nesprávné právní posouzení věci, a to zejména neaplikování směrnice Rady z 11. prosince 1986 (86/613/EHS) o provádění zásady rovného zacházení mezi muži a ženami v samostatné výdělečné činnosti, včetně zemědělství, a o ochraně samostatně výdělečně činných žen v těhotenství a mateřství (dále jen „směrnice 86/613/EHS“), a směrnice Evropského parlamentu a Rady 2002/73/ES ze dne 23. září 2002, kterou se mění směrnice Rady 76/207/EHS o zavedení zásady rovného zacházení pro muže a ženy, pokud jde o přístup k zaměstnání, odbornému vzdělávání a postupu v zaměstnání a o pracovní podmínky (dále jen „směrnice 2002/73/ES“). K tomu odkázali na podrobný rozbor právní problematiky, který provedli v odvolání a uvedli, že má být odvolací argumentace považována za součást argumentace žalobní.

Namítali, že vnitrostátní právní úprava znevýhodňuje osoby, které při péči o dítě vykonávají alespoň částečně výdělečnou činnost, a to jak oproti osobám, které mohou vykonávat výdělečnou činnost v plném rozsahu, tak oproti osobám, které v rámci péče o dítě nepracují vůbec (a to bez ohledu na to, zda pobírá rodičovský příspěvek či nikoli). Právní úprava, dle které nelze použít společné zdanění manželů v případě, kdy má alespoň jeden z manželů povinnost stanovit minimální základ daně, je proto nepřímou diskriminací vůči osobám, které pečují o děti a zároveň vykonávají nebo hodlají vykonávat samostatně výdělečnou činnost. Drtivou většinu osob pečujících o děti tvoří v případě českých manželských párů ženy. Taková právní úprava proto nepřímou diskriminuje ženy. Právo EU mj. prostřednictvím výše uvedených směrnic zakazuje nepřímou diskriminaci z důvodu pohlaví. Za nepřímou diskriminaci se považuje mj. situace, kdy v důsledku zdánlivě neutrálního ustanovení jsou znevýhodněny osoby jednoho pohlaví v porovnání s osobami druhého pohlaví, ledaže takové ustanovení je objektivně ospravedlněno legitimním cílem a prostředky k dosažení tohoto cíle jsou přiměřené a nezbytné.

Evropský soudní dvůr (dále jen „ESD“) konkrétně shledal nepřímou diskriminaci v případech, kdy posuzovaná pravidla znevýhodňovala osoby pracující na tzv. částečný pracovní úvazek, když na takový částečný úvazek pracují obvykle ženy, a to právě z důvodu péče o děti event. seniory (viz např. rozsudky *Bilka - Kaufhaus GmbH v. Karin Weber von Hartz*, C-170/84 a *Edeltraud Elsner-Lakeberg and LandNordrhein-Wesifalen*, C-285/02). Tvrdili, že v projednávaném případě nepochybně jde o znevýhodnění nebo poškození osoby, která zároveň pečuje o dítě a ve zmenšeném rozsahu provozuje samostatně výdělečnou činnost. Tím, že taková osoba nemůže využít výhod vyplývajících ze společného zdanění manželů, dostává se do situace, kdy zvažuje, nakolik se jí vyplatí samostatnou výdělečnou činnost vykonávat. Dochází tak ke znevýhodnění v přístupu k samostatné výdělečné činnosti, v němž je rovné postavení garantováno zmiňovanými směrnicemi 2002/73/ES a 86/613/EHS, a navíc i k překážce práva usazování, které je garantováno čl. 49 a násl. Smlouvy o fungování EU.

Namítali, že existenci znevýhodnění žalovaný v napadených rozhodnutích nijak nehodnotil. Pouze uvedl, že žalobkyně (a ani žalobce) nepobírala rodičovský příspěvek na dítě A. W. od 1.9.2005, a to pro nesplnění podmínek - nepovolený rozsah docházky dítěte do mateřské školy, neboť syn žalobců navštěvoval ve školním roce 2005/2006 mateřskou školu celodenně. Tvrdili, že tato skutečnost sama o sobě nemůže vyloučit domněnku diskriminace z důvodu péče o děti, a tedy na základě pohlaví.

Dále namítali, že nelze argumentovat faktem nepobírání rodičovského příspěvku za účelem ospravedlnění nepřímé diskriminace. Rodičovský příspěvek totiž mohl být dle § 30 odst. 3 písm. b) zákona č. 117/1995 Sb., o státní sociální podpoře (dále jen „zákon o státní

sociální podpoře“), v roce 2006, vyplácen pouze tehdy, když dítě, které dovršilo 3 let věku, pravidelně navštěvovalo mateřskou školu nebo jiné obdobné zařízení pro děti předškolního věku v rozsahu nepřevyšujícím 4 hodiny denně. Jakýkoliv vyšší než čtyřhodinový rozsah návštěvy mateřské školy proto byl překážkou pro pobírání rodičovského příspěvku z důvodu nedovoleného rozsahu. Je přitom evidentní, že ani vícehodinová návštěva mateřské školy dítětem neumožňuje rodičům, resp. jednomu rodiči, jež o dítě převážně pečuje, dosahovat výrazně vyšších příjmů a následně využít institutu společného zdanění manželů. Navíc rodina, ve které jeden z manželů nevykonává vůbec žádnou výdělečnou činnost, nárok na využití institutu společného zdanění manželů má. Hledisko nepobírání rodičovského příspěvku tudíž představuje svévolné kritérium. Nelze je totiž v žádném případě objektivně ospravedlnit jakýmkoliv myslitelným legitimním cílem. Nevyhovuje rovněž požadavku na nezbytnost a přiměřenost prostředků k dosažení jakéhokoli legitimního cíle, který by mohl takovou nepřímou diskriminaci ospravedlnit. ESD judikoval, že ani rozpočtové faktory nemohou samy o sobě ospravedlnit diskriminaci na základě pohlaví (rozsudek ve věci Brigitte Jørgensen, C-226/98). Poznamenali, že je nepodstatné, že v projednávaném případě je znevýhodněnou osobou muž, když příslušníky nepřímo diskriminované skupiny jsou zde zpravidla ženy. Předpis, který nepřímo diskriminuje osoby výdělečně činné v rozsahu odpovídajícím částečnému úvazku, se nemá v právním řádu členské země EU vůbec nacházet. Pokud se pak nachází, neměl by být aplikován.

Tvrdili, že žalovaný při posuzování věci vždy vycházel ze sporných ustanovení zákona o daních z příjmů. Svou argumentaci založil na ust. § 13a odst. 4 písm. b), § 7c a § 5 zákona č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů (dále jen „zákon o daních z příjmů“), který žalobci považovali za jeden z problematických z hlediska uplatnění zásady rovného zacházení. Žalovaný se nezabýval otázkou, zda a proč jsou či nejsou na základě kritérií práva EU ustanovení českého práva nepřímo diskriminační. Žalovaný pouze popsal základní cíle práva EU v oblasti zákazu diskriminace a bez podrobné argumentace uvedl, že neshledává nepřímou diskriminaci při ukládání daně z příjmů fyzických osob. Argumentace žalovaného je tedy založena na vnitrostátním právu, a žalovaný se nikterak nevypořádal s namítaným rozporům vnitrostátního právního předpisu, který hodlá aplikovat, s právem EU. Tato otázka je přitom pro jeho rozhodnutí zásadní. Pokud by zde byl dán rozpor s právem EU, je povinností správního orgánu takový vnitrostátní předpis neaplikovat, resp. je-li to možné, aplikovat jej způsobem vycházejícím z výkladu zásady rovnosti a nediskriminace v právu EU, které má před vnitrostátním právem přednost. K tomu žalobci odkázali na rozsudek ze dne 19. ledna 2010, C-555/07 ve věci Seda Kükükdeveci proti Swedex GmbH & Co. KG.

S ohledem na shora uvedené skutečnosti žalobci navrhli, aby soud zrušil žalobou napadená rozhodnutí.

Ve vyjádření k podané žalobě žalovaný navrhl, aby soud žalobu zamítl. K tvrzení žalobců, podle kterého je napadené rozhodnutí nezákonné, neboť došlo k nesprávnému právnímu posouzení věci při neaplikování směrnice 86/613/EHS a směrnice 2002/73/EHS, žalovaný poukázal na to, že cílem směrnice 86/613/EHS je zajistit provedení zásady rovného zacházení, tedy vyloučení jakékoli diskriminace na základě pohlaví, zejména s ohledem na manželský nebo rodinný stav, pro muže a ženy, kteří jsou samostatně výdělečně činní nebo kteří přispívají k výkonu této činnosti. Přičemž žalobce se dovolává především čl. 4, který zaručuje samostatně výdělečně činným osobám rovné zacházení vymezené ve směrnici 76/207/EHS zejména pokud jde o založení, vybavení nebo rozšíření podniku nebo zahájení nebo rozšíření jakékoli jiné formy samostatné výdělečné činnosti, včetně finančních podmínek „financial facilities“. Směrnice v tomto článku zaručuje rovnost osobám samostatně výdělečně činným, včetně finančních podmínek, a to ve smyslu rovného zacházení v přístupu k finančním prostředkům. Žalovaný měl za to, že daňové zvýhodnění tj. společné zdanění

manželů nelze pokládat za finanční podmínky podle čl. 4 směrnice Rady 86/613. Ust. § 13a odst.4 písm.b) zákona o daních z příjmů neodporuje zásadě rovného zacházení při získávání finančních prostředků.

Směrnicí 2002/73/ES je zaručeno rovné zacházení v pracovněprávních vztazích, kde je zakázána přímá i nepřímá diskriminace z vymezených diskriminačních důvodů. Zároveň je zde vymezeno, co se rozumí nepřímou diskriminací. V uváděných žalobních důvodech žalovaný neshledal skutečnosti, které by nasvědčovaly tomu, že by, postupem správce daně při vyměření daně z příjmů fyzických osob a žalobou napadeným rozhodnutím, byl žalobce nepřímo diskriminován ve smyslu směrnice 2002/73/ES, neboť její zásady dopadají do pracovněprávních vztahů tedy vztahů mezi zaměstnavatelem a zaměstnanci. Žalovaný měl za to, že výhodnější způsob výpočtu daně z příjmů fyzických osob dosažených výkonem živnosti, tzv. společné zdanění manželů, nemá za následek odlišný přístup k výkonu pracovní činnosti nebo jinému postupu v zaměstnání či ovlivnění výkonu a práv vyplývajících z pracovněprávních vztahů, a to ani u žalobce ani u žalobkyně. Aplikací ust. § 13a odst.4 písm. b) zákona o daních z příjmů nebyl žalobce ve smyslu výše uvedené směrnice nepřímo diskriminován.

Tvrdil, že názor žalobce, podle kterého „*vnitrostátní právní úprava ve své podstatě znevýhodňuje osoby, které při péči o dítě vykonávají alespoň částečně výdělečnou činnost, a to jak oproti osobám, které mohou vykonávat výdělečnou činnost v plném rozsahu, tak proti osobám, které v rámci péče o dítě nepracují vůbec*“ je zavádějící. Vnitrostátní právní úprava je s právem EU zcela v souladu. V první řadě je třeba odlišit, za jaké situace je rodič pečující o dítě omezen či znevýhodněn při výkonu svého zaměstnání nebo samostatné výdělečné činnosti, od situace, kdy rodič žije ve společné domácnosti s dítětem, jež vyživuje. Je nesporné, že pokud rodič poskytuje osobně řádnou a celodenní péči dítěti v raném věku, je znevýhodněn co do rozsahu případného výkonu zaměstnání nebo výkonu podnikatelské činnosti. V takových případech vnitrostátní právní úprava a zejména v žalobou napadeném rozhodnutí aplikovaný zákon o daních z příjmů namítaným právem EU nekoliduje. Odlišný způsob výpočtu daňové povinnosti z příjmů fyzických osob podle ust. § 13a zákona o daních z příjmů tzv. „společné zdanění manželů“ byl určen výhradně pro manžele pečující alespoň o jedno dítě žijící s nimi v domácnosti. Oprávněnost použití tohoto postupu byla však omezena v případech taxativně vymezených ust. § 13a odst. 4 zákona o daních z příjmů. Spornou omezující podmínkou v daném případě je povinnost uplatnění ust. § 7c zákona o daních z příjmů „minimální základ daně“. Toto ustanovení však nebyl povinen uplatnit poplatník, jenž jako rodič řádně a celodenně pečoval o dítě do stanoveného věku (ust. § 7c odst.4 písm.b). To znamená, že rodič, jenž z důvodu poskytování osobní, řádné a celodenní péče dítěti raného věku nemohl vykonávat výdělečnou činnost v plném rozsahu, nebyl znevýhodněn povinností uplatnění ust. § 7c zákona o daních z příjmů a mohl společné zdanění manželů podle zákona o daních z příjmů uplatnit.

Jiná situace však nastává, pokud rodič žije v domácnosti s vyživovaným dítětem, které již osobní, řádnou a celodenní péči nevyžaduje například z důvodu pravidelné docházky dítěte do předškolního zařízení v rozsahu delším než 4 hodiny denně. Za takové situace odpadají důvody znevýhodnění a rodič má možnost výkon zaměstnání nebo podnikatelské činnosti obnovit a je zcela na něm, zda samostatnou výdělečnou činnost bude provozovat v plném rozsahu, omezeném rozsahu nebo vůbec, přičemž rozhodování ovlivní mimo jiné i finanční nebo daňové důsledky.

V tomto případě byl žalobce povinen stanovit minimální základ daně podle § 7c zákona o daních z příjmů, neboť bylo zjištěno, že dítěti neposkytoval osobní, řádnou a celodenní péči, v důsledku čehož nic nebránilo tomu, aby byla podnikatelská činnost v plném rozsahu obnovena. Zákon o daních z příjmů totiž přiznává výhody (ust. § 7c) pouze pro poplatníka pečujícího o nezletilé dítě (do 4 let věku a u zdravotně postiženého nebo

dlouhodobě těžce zdravotně postižené do 7 let věku) a pouze za předpokladu, že je tato péče osobní a celodenní a zakládá nárok na rodičovský příspěvek. Pokud však dítě pravidelně navštěvuje mateřskou školu déle než 4 hodiny denně či základní školu, což nastalo v případě žalobce, nejedná se o celodenní péči poplatníka a výhod vyplývajících ze zákona o daních z příjmů se nelze z tohoto titulu dovolávat. V tomto případě se na žalobce vztahovala povinnost stanovit minimální základ daně podle § 7c zákona o daních z příjmů, neboť výkonem živnosti nedosáhl základu daně ve výši stanovené tímto zákonem. Tato skutečnost je pak překážkou pro oprávněnost uplatnění společného zdanění manželů (§ 13a odst. 4 písm. b) zákona o daních z příjmů). Proto v případě žalobce bylo rozhodováno v souladu s platným zněním zákona o daních z příjmů a byl aplikován § 13a odst. 4 písm. b) tohoto zákona, přičemž nedošlo k nepřímé diskriminaci žalobce absencí aplikace zásady rovného zacházení podle práva EU.

Žalovaný se neztotožnil s názorem, podle kterého byl žalobce nepřímo diskriminován, když mu byla správcem daně upřena možnost „společného zdanění manželů“. Uvedl, že celodenní, osobně vykonávanou a řádnou péči o dítě, jež je definována zákonem o státní a sociální podpoře lze ve smyslu směrnic EU považovat za jeden z diskriminačních důvodů. V případě žalobce však k diskriminaci z důvodu pohlaví čili z důvodu mateřství či obecněji celodenní péči o dítě nedošlo, neboť péče o dítě v takovém rozsahu, jež by mohla založit diskriminační důvod, zde poskytována nebyla. Z tohoto důvodu příčiny omezení výkonu živnosti nelze přičítat péči o dítě, jak dovozuje žalobce, v důsledku čehož nelze postup správce daně považovat za nepřímo diskriminační.

Uvedl, že uplatňování zásady rovného zacházení pro muže a ženy samostatně výdělečně činné zajišťovala v členských státech EU směrnice 86/613/EHS, která byla nahrazena směrnicí Evropského parlamentu a Rady 2010/41/EU ze dne 7. července 2010 (dále jen „směrnice 2010/41/EU“). Tato směrnice se vztahuje na osoby samostatně výdělečně činné, tj. na všechny osoby, které vykonávají výdělečnou činnost na vlastní účet za podmínek stanovených vnitrostátním právem. V oblasti samostatné výdělečné činnosti uplatňování zásady rovného zacházení znamená, že ve veřejném nebo soukromém sektoru nesmí docházet k žádné diskriminaci na základě pohlaví, například ve vztahu k založení, vybavení nebo rozšíření podniku nebo zahájení nebo rozšíření jakékoli jiné formy samostatné výdělečné činnosti. V oblasti pomoci v mateřství mají členské státy přijmout nezbytná opatření k zajištění toho, aby samostatně výdělečně činné ženy mohly mít v souladu s vnitrostátním právem nárok na dostatečné peněžité dávky v mateřství, které by jim umožnily přerušit z důvodu těhotenství nebo mateřství pracovní činnost na dobu alespoň čtrnácti týdnů. Zároveň je členským státům umožněno zachovat nebo zavést opatření poskytující zvláštní výhody k usnadnění samostatné výdělečné činnosti méně zastoupeného pohlaví nebo pro předcházení či vyrovnaní nevýhod v profesní kariéře. Směrnice 2010/41/EU tedy předpokládá, že vnitrostátní právo zohledňuje mateřství, přiznává dávky v mateřství jako kompenzaci za přerušování samostatné výdělečné činnosti minimálně po stanovenou dobu, přičemž stanovení období před porodem anebo po něm je ponecháno vnitrostátnímu právu.

Zákon o daních z příjmů umožňoval (ust. § 13a odst. 1) manželům, kteří vyživují alespoň jedno dítě žijící s nimi v domácnosti, uplatnit výpočet daně ze společného základu daně tzv. „společné zdanění manželů“, jestliže tyto podmínky splnili nejpozději poslední den zdaňovacího období, za které společné zdanění manželů uplatňovali. Znamená to, že poplatníci - rodiče s dětmi měli ve smyslu směrnice 2010/41/EU výhodnější postavení v oblasti zdanění jejich příjmů než bezdětní poplatníci, což smyslu směrnice 2010/41/EU nijak neodporovalo. V některých taxativně vymezených případech (ust. § 13a odst. 4 zákona o daních z příjmů) však nebylo možné „společné zdanění manželů“ uplatnit. Aby bylo možno posoudit, zda sporná omezující podmínka (povinnost uplatnění minimálního základu daně podle ust. § 7c zákona o daních z příjmů) pro možnost uplatnění společného zdanění manželů

byla diskriminační je nutné zjistit, zda povinnost uplatnění minimálního základu daně platila plošně pro všechny poplatníky, nebo zda byly připuštěny výjimky.

Podle ust. § 7c odst. 1 zákona o daních z příjmů musel u poplatníka s příjmy podle § 7 odst. 1 písm. a), b) nebo c) základ daně podle § 5 a 23 činit alespoň 50 % částky, která se stanoví jako součin všeobecného vyměřovacího základu podle zákona o důchodovém pojištění za kalendářní rok, který o 2 roky předchází zdaňovacímu období, přepočítacího koeficientu podle zákona o důchodovém pojištění pro úpravu tohoto všeobecného základu a počtu kalendářních měsíců, v jejichž průběhu poplatník provozoval činnost podle § 7 odst. 1 písm. a), b) nebo c); tato částka se zaokrouhlovala na celé stokoruny dolů. Ust. § 7c se však nevztahovalo mimo jiné i na poplatníka, kterému náležel rodičovský příspěvek podle zvláštního právního předpisu, a to i po část zdaňovacího období, nebo na poplatníka, kterému náležel příspěvek při péči o blízkou nebo jinou osobu podle zvláštního právního předpisu, a to i po část zdaňovacího období. Z uvedeného vyplývá, že výjimky byly zákonem o daních z příjmů stanoveny a z povinnosti uplatnit minimální základ daně byly vyjmuti poplatníci, jimž náležel rodičovský příspěvek podle zákona o státní sociální podpoře. Podmínkou vzniku nároku na rodičovský příspěvek podle ust. § 30 odst. 1 zákona o státní sociální podpoře je, že rodič po celý kalendářní měsíc osobně, celodenně a řádně pečuje alespoň o jedno dítě ve věku do čtyř let věku nebo do sedmi let věku, jde-li dítě, které je dlouhodobě zdravotně postižené nebo dlouhodobě těžce zdravotně postižené, přičemž účelem dávky rodičovského příspěvku je ve formě peněžitého plnění sanovat rodiči náklady na péči o malé dítě. To znamená, že rodič pečující osobně, celodenně a řádně alespoň o jedno dítě do stanoveného věku, neměl povinnost postupovat podle ust. § 7c zákona o daních z příjmů a bez ohledu na výši jím dosažených příjmů či samotnou existenci příjmů nebyla naplněna omezující podmínka pro oprávněnost uplatnění společného zdanění manželů.

Z dikce zákona o daních z příjmů tedy vyplývá, že diskriminace z důvodu pohlaví (matěřství a péče o dítě) při ukládání přímých daní fyzickým osobám spornou aplikací ust. § 7c je zcela vyloučena. Konstrukcí výjimek z povinnosti uplatnění minimálního základu daně podle ust. § 7c zákona o daních z příjmů zákonodárce jednoznačně určil, že osoby znevýhodněné ve smyslu směrnic EU v přístupu k výkonu podnikatelské činnosti jak z důvodu pohlaví, tak i z důvodu povinností k rodině (péče o osobu blízkou), měly specifické postavení, které spočívalo v osvobození od určitých daňových povinností, jež pro běžnou skupinu osob platilo bez omezení. Poplatník při péči o dítě do určitého věku a způsobem, jež stanovuje v souladu se směrnicemi EU vnitrostátní právo, nebyl aplikací ust. § 7c zákona o daních z příjmů nepřímo diskriminován, neboť se na něj povinnost toto ustanovení uplatnit nevztahovala. Z těchto důvodů žalovaný nepovažoval namítaná ustanovení zákona o daních z příjmů za diskriminační nebo v rozporu se zásadami práva EU.

Na základě shora uvedeného žalovaný trval na tom, že při rozhodování postupoval v souladu s platnou právní úpravou, která nebyla v rozporu s právem EU, a že jeho rozhodnutí není nezákonné. Nedošlo ze strany žalovaného ani ze strany správce daně k nepřímé diskriminaci žalobce aplikací ust. § 13a odst. 4 písm. b) zákona o daních z příjmů.

Podáním ze dne 4.4.2011 žalobci ke stanovisku žalovaného uvedli, že se žalovaný mylí, když uvádí, že pojmem „financial facilities“ se míní pouze přístup k finančním prostředkům, nikoli rovněž nárok na daňové zvýhodnění ve formě společného zdanění manželů, pokud jde o vymezení ve směrnici 86/813/EHS. Výrazem „včetně finančních podmínek“ se nemíní pouze finanční prostředky např. ve smyslu bankovních půjček, ale veškeré výhody, které mají určitý finanční dopad na danou osobu. Široký rozsah tohoto pojmu vyplývá z nejrůznějších jiných závazných dokumentů EU. K tomu odkázali na rozsudek Soudního dvora C-63/86 ze dne 14. ledna 1988 ve věci Komise proti Italské republice. Široký výklad tohoto pojmu dále podporuje i skutečnost, že nová směrnice Evropského parlamentu a

Rady 2010/41/EU ze dne 7. července 2010 o uplatňování zásady rovného zacházení pro muže a ženy samostatně výdělečně činné a o zrušení směrnice Rady 86/613/EHS v čl. 4 výslovně počítá se zákazem diskriminace ve veřejném nebo soukromém sektoru obecně.

Žalovaný se dle žalobců rovněž mylí, když uvádí, že směrnicí 2002/73/ES je zakázána pouze přímá a nepřímá diskriminace v pracovněprávních vztazích, tedy pouze ve vztazích mezi zaměstnanci a zaměstnavateli. Směrnice 2002/73/ES totiž explicitně zakládá svůj rozsah i ve vztahu k samostatné výdělečné činnosti v čl. 1 bodu 3 (novela čl. 3 směrnice 76/207/EHS) a navíc novelizuje směrnici Rady 76/207/EHS jako celek. Právě z důvodu širokého rozsahu antidiskriminačních směrnic EU byl přijat zákon č. 198/2009 Sb., antidiskriminační zákon, neboť na řádnou implementaci těchto směrnic nepostačovaly pracovněprávní předpisy. V antidiskriminačním zákoně je po vzoru směrnic vyjádřen explicitní vztah mj. k samostatné výdělečné činnosti v § 1 písm. b). Novelizované definice přímé a nepřímé diskriminace, jak je obsahuje směrnice 2002/73/ES, je tedy třeba aplikovat rovněž ve vztahu k samostatné výdělečné činnosti.

Rovněž nesouhlasili s tvrzením žalovaného, že poté, co dítě začalo navštěvovat mateřskou školu po dobu delší než 4 hodiny týdně, nebránilo nic obnovení podnikatelské činnosti v plném rozsahu. Podotkli, že pobírání rodičovského příspěvku automaticky implikovalo skutečnou přímou osobní, řádnou a celodenní péči rodiče o dítě. Rodičovský příspěvek totiž mohl být nárokován jednak i tehdy, když dítě do 4 let věku navštěvovalo mateřskou školu do 4 hodin denně, a jednak rovněž tehdy, když beneficiant rodičovského příspěvku v případě, že byl výdělečně činný, zajistil péči o děti prostřednictvím jiné osoby (§ 31 odst. 2 písm. a) zákona o státní sociální podpoře). Neexistovala zde proto žalovaným presumovaná vazba skutečné přímé osobní, řádné a celodenní péče rodiče k rodičovskému příspěvku a potažmo k možnosti uplatnit společné zdanění manželů. Tvrdili, že bylo pouze věci rozhodnutí rodiče, zda samostatnou výdělečnou činnost bude provozovat v plném nebo omezeném rozsahu, či vůbec. Skutečnost, že péči o dítě po určitou část dne převezme předškolní zařízení, ještě neznamená, že se rodič může věnovat výdělečné činnosti v plném rozsahu. O tříleté, respektive čtyřleté dítě je nutno pečovat, neboť takto malé dítě je nesamostatné, naprostou většinu běžných úkonů samo nezvládne, resp. může zvládnout pouze za předpokladu náležité přímé kontroly dospělé osoby, a nemůže být ani ponecháno bez dozoru. Za takových podmínek je těžko představitelné, že by rodiče, kteří nemají k dispozici další osoby, jež by mohly vypomoci s péčí o dítě, vůbec mohli vykonávat výdělečnou činnost za stejných podmínek, jako rodiče s odrostlými dětmi. Navíc v rodině žalobců jsou dvě děti. Poznamenal, že žalovaný se tímto argumentem dostává do přímého rozporu s povinností rodičovské zodpovědnosti, kterou upravuje § 31 a násl. zákona č. 94/1963 Sb., o rodině. Uzavřeli, že tím, že dítě začalo navštěvovat předškolní zařízení v délce převyšující 4 hodiny denně, neopadl diskriminační důvod, a omezení výkonu živnosti je nutno přičítat péči o dítě.

Dále uvedli, že žalovaný spojuje okolnost, že osoba pobírala rodičovský příspěvek, se skutečnou osobní, celodenní a řádnou péčí této osoby o dítě. Tak tomu ale nebylo. Zákon o státní sociální podpoře umožňoval, aby rodič měl nárok na rodičovský příspěvek i tehdy, když péči o dítě částečně přebralo předškolní zařízení, a to v rozsahu do 4 hodin denně, resp. když byla péče zajištěna jinou osobou. Je proto nutno se ptát, jaké jsou objektivní legitimní důvody využívající přiměřené a nezbytné prostředky pro to, aby existoval rozdíl mezi rodičem, který pobírá rodičovský příspěvek, a rodičem, který příspěvek nepobírá, a to v situaci, kdy důvody ospravedlňující zvýšenou péči o dítě stále trvají. Z napadeného rozhodnutí nevyplývá, v čem spatřuje legitimní a přiměřený důvod pro to, aby rodič s malým dítětem do 4 let věku pobírající rodičovský příspěvek na dítě, o které částečně přebírá péči mateřská škola, a to po 4 hodiny denně, resp. rodič s malým dítětem pobírající rodičovský příspěvek na dítě, o které pečuje jiná osoba, např. babička, a to i celodenně, měl nárok na veškeré daňové výhody, zatímco rodič se stejně starým dítětem, který např. odvádí dítě do mateřské školy na 5 hodin

denně, protože nemá k dispozici babičku, jež by mohla o dítě do 4 let věku pečovat, a který se snaží skloubit pracovní a rodičovskou rovinu prostřednictvím částečné výdělečné činnosti, žádné takové výhody nemá.

Z napadeného rozhodnutí dále nevyplývá, v čem žalovaný spatřuje legitimní a přiměřený důvod pro to, že daňových výhod ve formě společného zdanění manželů mohla využít rodina s dětmi pod i nad 4 roky věku i v případě, když jeden z manželů nepracoval vůbec, resp. měl minimální příjem (viz § 7c odst. 4 písm. i) zákona o daních z příjmů) a dítě chodilo do mateřské školy, resp. když rodič pracoval na částečný úvazek v zaměstnaneckém vztahu. Ve světle těchto skutečností jsou argumenty žalovaného, že zákonodárce hodlal zohlednit pouze celodenní, řádnou a osobní péči o dítě, a rozbor toho, že žalobce mohl pracovat na plný výkon a že mu péče o dítě nezabírala dostatečné množství času na to, aby tvořila překážku výkonu činnosti, zcela neopodstatněné. Hledisko nepobírání rodičovského příspěvku a z něj vyplývající údajná možnost plného výkonu činnosti, která je podmínkou pro využití daňového zvýhodnění, tudíž představuje svévolné kritérium, které na osoby v obdobné situaci dopadá různě, a naopak na osoby v rozdílné situaci dopadá stejně tvrdě. Soudní dvůr EU přitom opakovaně uvádí, že diskriminace může vzniknout na základě aplikace rozdílných pravidel na srovnatelné situace, ale i stejných pravidel na situace rozdílné (C-279/93, Schumacker [1995] ECR I-225, odst. 30, C-391/97 Gschwind [1999] ECR I-5451, odst. 21), a že ospravedlnění rozdílného zacházení, aby vůbec mohlo být přípustné, musí být ve všech případech konzistentní. Tato podmínka není v situaci žalobců vůbec naplněna a je nutno trvat na tom, že nemožnost uplatnit společné zdanění manželů v situaci žalobců bylo diskriminační.

Závěrem žalobci opětovně poukázali na rozsudek C-555/07 ve věci Seda Kükükdeveci proti Swedex GmbH & Co. KG. a uzavřeli, že postup žalovaného neodpovídal požadavku aplikovat přednostně právo EU a je proto nezákonný.

Městský soud v Praze přezkoumal žalobou napadené rozhodnutí, jakož i řízení, které předcházelo jeho vydání, v rozsahu tvrzených žalobních bodů, kterými je vázán, podle skutkového a právního stavu ke dni vydání žalobou napadeného rozhodnutí, a dospěl k závěru, že žaloba není opodstatněná.

V posuzované věci vyšel soud z následně uvedené právní úpravy:

Podle ust. § 13a odst. 4 písm. b) zákona o daních z příjmů za zdaňovací období nelze uplatnit společné zdanění, jestliže alespoň jeden z manželů za toto zdaňovací období má povinnost stanovit minimální základ daně podle § 7c.

Podle ust. § 7c odst. 1 zákona o daních z příjmů u poplatníka s příjmy podle § 7 odst. 1 písm. a), b) nebo c) musí základ daně podle § 5 a 23 činit alespoň 50 % částky, která se stanoví jako součin všeobecného vyměřovacího základu podle zákona o důchodovém pojištění za kalendářní rok, který o 2 roky předchází zdaňovacímu období, přepočítacího koeficientu podle zákona o důchodovém pojištění pro úpravu tohoto všeobecného základu a počtu kalendářních měsíců, v jejichž průběhu poplatník provozoval činnost podle § 7 odst. 1 písm. a), b) nebo c). Tato částka se zaokrouhluje na celé stokoruny dolů.

Podle ust. § 7c odst. 4 písm. b) zákona o daních z příjmů ustanovení odstavců 1 a 2 se nevztahuje dále na poplatníka, kterému náležel rodičovský příspěvek podle zvláštního právního předpisu, a to i po část zdaňovacího období.

Podle ust. § 30 odst. 1 zákona o státní sociální podpoře nárok na rodičovský příspěvek má rodič, který po celý kalendářní měsíc osobně celodenně a řádně pečuje alespoň o jedno dítě

- a) do čtyř let věku, nebo
- b) do sedmi let věku, jde-li o dítě, které je dlouhodobě zdravotně postižené nebo dlouhodobě těžce zdravotně postižené.

Soud o podané žalobě uvážil následovně:

Soud předně poukazuje na skutečnost, že věc žalobců byla předmětem řízení před zdejší i Nejvyšším správním soudem. Konkrétně v řízení vedeném pod sp.zn.: 11 Ca 161/2007, městský soud řešil otázku, zda žalobce, který v rozhodné době roku 2005 osobně a celodenně pečoval o dítě do čtyř let věku, náležel rodičovský příspěvek, a zda tak byl vyňat z povinnosti stanovit minimální základ daně. V souladu s názorem Nejvyššího správního soudu, vyjádřeném v rozsudku ze dne 21.5.2009, č.j.: 7 Afs 103/2008 – 71, dospěl Městský soud v Praze v rozsudku ze dne 25.8.2009, č.j.: 11 Ca 161/2007 – 85 k závěru, že žalobci rodičovský příspěvek náležel, neboť osobně a celodenně pečoval o dítě a není přitom podstatné, že mu nebyl vyplácen, neboť byl vyplácen žalobkyni. Podle rozsudku Nejvyššího správního soudu spor mezi stranami spočíval v nesprávném výkladu ust. § 7c odst. 4 písm. b) zákona o daních z příjmů ze strany daňových orgánů, nikoliv tedy v tom, že by se daňové orgány dopustily vůči žalobci nepřímé diskriminace, a tedy postupu v rozporu s namítanými směrnicemi.

V řízení vedeném zdejší soudem pod sp.zn. 5 Ca 336/2008 řešil soud částečně odlišnou otázku od věci vedené pod sp.zn. 11 Ca 161/2007. V tomto případě ve zdaňovacím období roku 2007 žalobce osobně a celodenně nepečoval o dítě mladší čtyř let, nevztahovalo se tak na něj ust. § 7c odst. 4 písm. b) zákona o daních z příjmů. Žalobce se již plně věnoval samostatné výdělečné činnosti, a to v rozsahu, v jakém mu to umožňovala potřeba péče o dítě. Výdělky žalobce tak byly nižší, než zákon předpokládá u osob samostatně výdělečně činných, a proto mu vznikla povinnost stanovit minimální základ daně ve smyslu ust. § 7c odst. 1 zákona o daních z příjmů. V rozsudku ze dne 14.6.2012, č.j.: 5 Ca 336/2008 – 29 městský soud dospěl k závěru, podle kterého ust. § 13a odst. 4 písm. b) zákona o daních z příjmů ve spojení s ust. § 7c tohoto zákona není diskriminační a není rovněž ani v rozporu se směrnicemi 86/613/EHS a 2002/73/EHS. V důsledku ust. § 13a odst. 4 písm. b) zákona o daních z příjmů totiž není systémově zvýhodněna skupina žen oproti mužům. S výše uvedenými závěry městského soudu se v plném rozsahu ztotožnil Nejvyšší správní soud v rozsudku ze dne 23.5.2013, č.j.: 9 Afs 55/2012 – 25, kterým byla kasační stížnost žalobců zamítnuta. Ústavní soud stížnost žalobců usnesením ze dne 3.9.2013, sp.zn. I. ÚS 2476/13 odmítl.

V nyní projednávané věci žalovaný zjistil, že syn žalobců ve školním roce 2005/2006 navštěvoval mateřskou školu celodenně a dne 1.9.2006 překročil věk čtyř let. Tato zjištění žalovaného žalobci v podané žalobě nikterak nerozporovali. Dle ust. § 7c odst. 4 písm. b) zákona o daních z příjmů se povinnost uplatnit minimální základ daně nevztahuje na poplatníka, kterému náležel rodičovský příspěvek podle zvláštního právního předpisu, konkrétně podle ust. § 30 odst. 1 zákona o státní sociální podpoře. Ve smyslu tohoto ustanovení nárok na rodičovský příspěvek má rodič, který po celý kalendářní měsíc osobně celodenně a řádně pečuje alespoň o jedno dítě do čtyř let věku. Tak tomu v projednávaném případě nebylo. Žalobci (a rovněž ani žalobkyni) nárok na rodičovský příspěvek podle ust. § 30 odst. 1 zákona o státní sociální podpoře nevznikl, neboť syn žalobců v první části roku

2006 navštěvoval mateřskou školu celodenně a dne 1.9.2006 dovršil čtyř let věku. Z uvedeného důvodu se tak na žalobce nevztahovalo ust. § 7c odst. 4 písm. b) zákona o daních z příjmů. Žalobce se věnoval samostatné výdělečné činnosti, v rámci které dosáhl nižší výdělků, než zákon předpokládá u osob samostatně výdělečně činných. Z uvedeného důvodu tak žalobci vznikla povinnost stanovit minimální základ daně ve smyslu ust. § 7c odst. 1 zákona o daních z příjmů.

Na základě shora uvedeného dospěl soud k závěru, že projednávaný případ je skutkově obdobný případu vedenému u zdejšího soudu pod sp.zn. 5 Ca 336/2008 a naopak poněkud odlišný od věci vedené pod sp.zn. 11 Ca 161/2007. V projednávaném případě, stejně jako ve věci vedené pod sp.zn. 5 Ca 336/2008, žalobci nevznikl nárok na rodičovský příspěvek podle ust. § 30 odst. 1 zákona o státní sociální podpoře, na rozdíl od věci vedené pod sp.zn. 11 Ca 161/2007. Na žalobce se tak v obou zmíněných případech nevztahovalo ust. § 7c odst. 4 písm. b) zákona o daních z příjmů. S ohledem na výše uvedené soud neshledal důvod odchýlit se od závěru zdejšího soudu uvedené v rozsudku ze dne 14.6.2012, č.j.: 5 Ca 336/2008 – 29, respektive od závěrů Nejvyššího správního soudu uvedené v rozsudku ze dne 23.5.2013, č.j.: 9 Afs 55/2012 – 25.

Námítku žalobců, spočívající v nesprávném právním posouzení věci a neaplikování směrnice 86/613/EHS a směrnice 2002/73/EHS, neshledal soud oprávněnou. Je tomu tak proto, že v projednávaném případě k nepřímé diskriminaci ve smyslu uvedených směrnic nedošlo. Směrnice 86/613/EHS ukládá členským státům, aby, pokud jde o samostatně výdělečně činné osoby, zajistily zrušení všech ustanovení odporujících zásadě rovného zacházení vymezené ve směrnici 76/207/EHS, zejména pokud jde o založení, vybavení nebo rozšíření podniku nebo zahájení nebo rozšíření jakékoli jiné formy samostatně výdělečné činnosti, včetně finančních podmínek. Směrnice 76/207/EHS ve svém článku 2 odst. 1 (v původním znění, tj. do 5. 10. 2002) vymezila zásadu rovného zacházení tak, že se jí rozumí vyloučení jakékoli diskriminace na základě pohlaví buď přímo, nebo nepřímo s ohledem zejména na manželský nebo rodinný stav. Podle článku 5 odst. 1 směrnice 76/207/EHS (v původním znění, tj. do 5. 10. 2002) znamená uplatňování zásady rovného zacházení, pokud jde o pracovní podmínky, včetně podmínek upravujících propouštění, že mužům i ženám jsou zaručeny stejné podmínky bez diskriminace na základě pohlaví. Jde tedy o obecný závazek členským státům k zákazu přímé i nepřímé diskriminace, zejména pokud jde o založení, vybavení nebo rozšíření podniku nebo zahájení nebo rozšíření jakékoli jiné formy samostatně výdělečné činnosti, včetně finančních podmínek.

Směrnice 2002/73/ES, již byla novelizována právě zmíněná směrnice 76/207/EHS, tyto zásady dále přejímá a rozvíjí; podle jejího článku 2 odst. 2 se „přímou diskriminací“ rozumí, pokud se s jednou osobou zachází méně příznivě z důvodu jejího pohlaví, než se zachází nebo zacházelo nebo by se zacházelo s jinou osobou ve srovnatelné situaci; „nepřímou diskriminací“ se rozumí, pokud by v důsledku zdánlivě neutrálního ustanovení, kritéria nebo zvyklosti byly znevýhodněny osoby jednoho pohlaví v porovnání s osobami druhého pohlaví, ledaže takové ustanovení, kritérium nebo praxe jsou objektivně odůvodněny legitimním cílem a prostředky k dosažení uvedeného cíle jsou přiměřené a nezbytné.

K odkazu žalobců na podrobný rozbor právní problematiky, který provedli v odvolání a sdělení, že odvolací argumentace má být považována za součást argumentace žalobní, soud sděluje, že podle ustálené judikatury Nejvyššího správního soudu (např. rozhodnutí ze dne 19.7.2006, č.j.: 7 A 127/2001 – 91) není přípustné, aby žalobní důvody byly činěny odkazem na námítky vznesené v odvolacím (případně jiném) řízení. Řízení podle s.r.s. je ovládáno

dispoziční zásadou, podle které je žalobce povinen výslovně označit důvody nezákonnosti napadeného rozhodnutí. Jen v mezích takto uplatněných důvodů je soud oprávněn napadené rozhodnutí zkoumat. Odkaz žalobců na odvolací argumentaci tak je v projednávaném případě naprosto nedostačující.

Úpravu společného zdanění manželů dle ust. § 13a odst. 4 písm. b) zákona o daních z příjmů ve spojení s ust. § 7c tohoto zákona nelze považovat za nepřímou diskriminaci ve smyslu výše uvedených směrnic. Z výše uvedeného vyplývá, že citované směrnice, ať už se týkají osob zaměstnaných, nebo osob samostatně výdělečně činných, zřetelně míří k rovnému zacházení s muži a ženami při vstupu do zaměstnání, resp. při zahájení samostatné výdělečné činnosti, a k uplatňování stejných pracovních podmínek, resp. stejných finančních podmínek samostatné výdělečné činnosti. Nelze dovozovat požadavek na jakousi „absolutní daňovou rovnost“ všech poplatníků, kteří se nacházejí v podobné rodinné situaci.

Podle důvodové zprávy k zákonu č. 609/2004 Sb., jímž byl do zákona o daních z příjmů vnesen institut společného zdanění manželů, byla úprava přijata s cílem zmírnit negativní dopad progresivní daňové sazby v případech, kdy jeden z manželů nemá zdanitelné příjmy (např. právě proto, že pečuje o domácnost s dětmi) nebo má příjmy výrazně nižší, tedy nezatížené vyššími sazbami daně; dále by tato úprava měla pomoci nízkopříjmovým rodinám s dětmi. Současně s umožněním společného zdanění manželů zákon v § 13a odst. 4 stanovil, kdo této možnosti využít nemůže (nejde jen o případy, kdy je jeden z manželů povinen stanovit minimální základ daně, ale také např. o situace, v nichž byla jednomu z manželů stanovena daň paušální částkou nebo jeden z manželů uplatňuje slevu na dani, neboť mu byl poskytnut příslib investiční pobídky). Nelze tedy přijmout argument žalobců, podle něž jsou jako „rodina s dětmi“ cílovou skupinou, pro niž bylo společné zdanění manželů určeno. Zákon totiž stanoví přesné podmínky, které každá rodina s dětmi splnit nemusí, a v tomto samotném faktu nelze spatřovat diskriminaci.

Krom toho i z povinnosti stanovit minimální základ daně podle § 7c odst. 1 zákona o daních z příjmů (která žalobcům znemožnila uplatnit společné zdanění manželů) stanoví zákon výjimky v § 7c odst. 4 – zřejmě mj. právě s cílem přihlédnout k sociální, rodinné a ekonomické situaci určitých skupin poplatníků (tak povinnost stanovit minimální základ daně nemají např. poplatníci, kterým náležel rodičovský příspěvek, kterým náležel příspěvek při péči o blízkou osobu, kteří byli poživateli starobního nebo invalidního důchodu, kteří nemají ze samostatné výdělečné činnosti roční příjmy vyšší než 15 000 Kč).

Jak uvedl Nejvyšší správní soud v rozsudku ze dne 23.5.2013, č.j.: 9 Afs 55/2012 – 25 nepřímá diskriminace vychází z toho, že „určitá obecná právní úprava, která formálně neobsahuje žádnou zakázanou diskriminační klasifikaci, ve skutečnosti vyvolává diskriminaci při své aplikaci. Takováto norma, ačkoliv je v obecné rovině formálně v pořádku, a aplikuje se ‚rovně‘, má a musí mít v realitě na své adresáty nerovný dopad, přičemž tento nerovný dopad se odvíjí právě již od formulace kritéria podaného normou“ (viz Bobek, M., Boučková, P., Kühn, Z. (eds.) *Rovnost a diskriminace*. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2007, str. 52 – 53). Obdobný závěr později přejal zákonodárce i v české vnitrostátní úpravě v ustanovení § 3 odst. 1 zákona č. 198/2009 Sb., o rovném zacházení a o právních prostředcích ochrany před diskriminací a o změně některých zákonů (antidiskriminační zákon), který za nepřímou diskriminaci považuje „takové jednání nebo opomenutí, kdy na základě zdánlivě neutrálního ustanovení, kritéria nebo praxe je z některého z důvodů uvedených v § 2 odst. 3 osoba znevýhodněna oproti ostatním. Nepřímou diskriminací není, pokud toto ustanovení, kritérium nebo praxe je objektivně odůvodněno legitimním cílem a prostředky k jeho dosažení jsou

přiměřené a nezbytné“. Pro existenci nepřímé diskriminace je tedy třeba existence formálně neutrální normy, na jejímž základě je diskriminována určitá skupina adresátů, neboť tito jsou neutrální normou s ohledem na reálné okolnosti znevýhodněni.

Z uvedené definice nepřímé diskriminační právní normy plyne, že se musí jednat o neutrální normu, která však při své aplikaci znevýhodňuje určitou skupinu jejích adresátů. První podmínka je v projednávaném případě splněna, neboť ust. § 13a odst. 4 písm. b) zákona o daních z příjmů ve spojení s ust. § 7c tohoto zákona působí na poplatníky obecně a neutrálně. Žalobci namítali, že ustanovení je diskriminační kvůli tomu, že většinou o děti pečují ženy a jako osoby samostatně výdělečně činné pak dosahují nízkého výdělku a jsou nuceny stanovit minimální základ daně. V projednávaném případě výjimka z povinnosti stanovit minimální základ daně byla závislá na tom, zda žalobci náležel rodičovský příspěvek podle zvláštního právního předpisu. Nejvyšší správní soud v rozsudku ze dne 21. 5. 2009, č.j.: 7 Afs 103/2008 - 71 dovodil, že „z hlediska aplikace právní úpravy rodičovského příspěvku je zcela nerozhodné, zda je to žena či muž, který pečuje osobně, řádně a celodenně o dítě ve věku do 4 let, a je zcela na rozhodnutí rodiny, zda a který z rodičů a z jakých důvodů se hodlá, nebo je i nucen okolnostmi, např. vrátit do zaměstnání“. Toto ustanovení tedy nelze považovat za diskriminační, neboť působí na všechny poplatníky nacházející se ve stejné situaci stejným způsobem a při své aplikaci neodůvodněně neznevýhodňuje určitou skupinu poplatníků před druhou. Z výše uvedeného vyplývá, že předmětná právní úprava dopadá na muže i ženy stejně a to nejen z právního, ale i z praktického hlediska, neboť je zcela na dohodě rodičů, kdo z nich se bude o nezletilé děti starat a vystaví se tak riziku nižšího výdělku. Lze připustit, že i děti starší než čtyřleté vyžadují jistou vyšší míru péče rodičů. V takové situaci se rodiny s dětmi běžně nacházejí a nelze tedy dospět k závěru, že by právní úprava povinnosti stanovit minimální základ daně byla v tomto směru vůči situaci žalobci jakkoli diskriminační. Napadená právní úprava tak nesplňuje podmínky pro to, aby mohla být považována za nepřímo diskriminační ve vztahu ke kterémukoliv pohlaví.

Rovněž žalobci uváděné rozsudky ESD, jichž se žalobci dovolávají, na projednávaný případ nedopadají.

Ve věci *Bilka – Kaufhaus GmbH v. Karin Weber von Hartz*, C-170/84, soud řešil případ zaměstnavatele, který neumožňoval osobám pracujícím na částečný úvazek účastnit se penzijního připojištění, ačkoli tuto možnost standardně nabízel osobám pracujícím na plný úvazek. Soud tu nevykládal výše zmíněné směrnice, ale čl. 119 Smlouvy o založení Evropského společenství, který požaduje rovnost odměňování mužů a žen bez diskriminace na základě pohlaví; shledal, že postup zaměstnavatele je s tímto článkem v rozporu, neboť na částečný úvazek pracují převážně ženy.

Stejně tak se výkladu někdejšího čl. 119 (nově čl. 141) Smlouvy o založení ES týkal rozsudek ve věci *Edeltraud Elsner-Lakenberg and Land Nordrhein-Westfalen*, C-285/02. Podle něj není přípustné, aby vnitrostátní zákonodárství neumožňovalo proplácet učitelům přesčasové hodiny, je-li jich méně než tři za měsíc, pokud toto opatření zasahuje podstatně více ženy než muže.

Ve věci *Birgitte Jørgensen*, C-226/98, soud neshledal diskriminaci. Konkrétně zde šlo o otázku ceny za přenechání soukromé lékařské praxe, která se odvíjela od dosaženého ročního obrátu soukromého lékaře (žalobkyně zde namítala, že by bývala dosáhla vyššího ročního obrátu, kdyby se nemusela při práci také starat o děti).

Ve věci *Seda Kükükdeveci*, C-555/07, soud posuzoval použitelnosti německého právního předpisu, podle něhož se lhůty pro výpověď z pracovního poměru s přibývajícím dobou trvání zaměstnání postupně prodlužují. Nezohledňuje se ovšem doba zaměstnání před dovršením 25. roku života zaměstnance. Otázkou bylo, zda takové ustanovení zakládá rozpor

se zákazem diskriminace na základě věku, který je stanoven směrnicí 2000/78/ES. ESD dovodil, že zkoumané ustanovení vnitrostátního práva je v rozporu se zásadou zákazu diskriminace na základě věku.

Ani citované rozsudky ESD tedy nemohou žalobcům nijak prospět. V důsledku § 13a odst. 4 písm. b) zákona o daních z příjmů není systémově znevýhodněna skupina žen oproti skupině mužů, jak tomu naopak bylo v některých shora popsanych případech. Je zřejmé, že zatímco stejný ženatý poplatník, který má nízký příjem ze samostatné výdělečné činnosti a který se osobně a celodenně stará o dítě mladší čtyř let, bude moci využít společného zdanění manželů, o rok později, když už dítě bude v péči předškolního zařízení, již tuto možnost při stejně nízkém výdělku mít nebude. Nejde zde však o diskriminaci na základě pohlaví. Jak ostatně zdůraznil i Evropský soudní dvůr ve věci Birgitte Jørgensen, C-226/98, o nepřímou diskriminaci může jít jen tehdy, jestliže se namítaný dopad sporné právní úpravy týká dostatečně velkého množství osob spadajících do stejné kategorie a nejde jen o nahodilý jev. Ani v tomto ohledu nemohou argumenty žalobců obstát. Je sice fakt, že i v případě starších než čtyřletých dětí zajišťují potřebu zvýšené péče o dítě v české společnosti především ženy, které z tohoto důvodu případně omezují i čas věnovaný práci, a dosahují tak nižších příjmů. To, že v této věci pečovatel o děti - žalobce dosahoval příjmů tak nízkých, že mu vznikla povinnost stanovit minimální základ daně, však není záležitost systémová, nýbrž nahodilá. Nepochybně i ti rodiče, kteří se zvýšenou měrou starají o starší než čtyřleté děti, mohou dosahovat příjmů vyšších, a vymknout se tak povinnosti stanovit minimální základ daně.

Není důvodné ani tvrzení žalobců, že ve výhodnější situaci se tak ocitají rodiny, v nichž pečovatel o děti nevykonává vůbec žádnou samostatnou výdělečnou činnost. To, že v takovém případě lze společného zdanění manželů využít, nepovažuje soud za paradox, ale za přirozený a rozumný právní důsledek. Společné zdanění manželů je výhodnou možností, jak platit nižší daň; pochopitelně je pak spíše na místě (z hlediska sociálně ekonomického) u rodin, které mají jen jednoho živitele, a u nichž lze tedy předpokládat celkový nižší příjem rodiny, než tam, kde do společného rozpočtu přispívají oba rodiče.

Nelze přisvědčit tvrzení žalobce, že nepobírání rodičovského příspěvku představuje svévolné kritérium. Je tomu tak proto, že skutečnost, že někteří manželé mohou využít společné zdanění manželů v důsledku pobírání rodičovského příspěvku a někteří nikoliv, je vždy vázáno na splnění objektivních podmínek. Tyto podmínky pak nikterak nevykazují znaky libovůle zákonodárce. Navíc je pouze na zákonodárci, aby v ústavních mezích stanovoval daně a podmínky jejich vybírání (srov. např. nálezy Ústavního soudu ze dne 31.1.2008, sp. zn. Pl. ÚS 24/07).

Námítku žalobců, podle které se žalovaný nikterak nevypořádal s namítaným rozporom vnitrostátního právního předpisu s právem EU, neshledal soud oprávněnou. Žalovaný se v žalobou napadených rozhodnutí zabýval cílem směrnice 86/613/EHS a rovněž i směrnice 2002/73/EHS. Přičemž k námitce žalobců dospěl k závěru, že společné zdanění manželů nelze pokládat za finanční podmínky podle čl. 4 směrnice 86/613/EHS a tedy, že ust. § 13a odst. 4 písm. b) zákona o daních z příjmů neodporuje zásadě rovného zacházení při získávání finančních prostředků. Ve vztahu ke směrnici 2002/73/ES žalovaný konstatoval, že společné zdanění manželů nemá za následek odlišný přístup k práci k výkonu pracovní činnosti nebo jinému postupu v zaměstnání, a tedy, že žalobci nebyli aplikací ust. § 13a odst. 4 písm. b) zákona o daních z příjmů nepřímo diskriminováni. Jinými slovy žalovaný dospěl v napadených rozhodnutích k závěru, že se na žalobce směrnice 86/613/EHS a směrnice 2002/73/EHS nevztahují. Za tohoto stavu věci nemá tvrzení žalobců, že se žalovaný

namítaným rozporem vnitrostátního právního předpisu s právem EU nezabýval, oporu v žalobou napadených rozhodnutích.

S ohledem na skutečnost, že soud dospěl k závěru, že se směrnice 86/613/EHS a směrnice 2002/73/EHS na projednávaný případ nevztahují, neboť v projednávaném případě nedochází k žalobci namítané nepřímé diskriminaci, je zcela nadbytečné zabývat se tvrzením žalobců o přímém účinku uvedených směrnic, vyplývající mj. z rozsudku ve věci *Seda Kükükdeveci*, C-555/07. Toto tvrzení žalobců nemůže samo o sobě vést ke zrušení žalobou napadených rozhodnutí.

K polemice žalobců v replice ze dne 4.4.2011 soud uvádí, že předmětem soudního přezkumu jsou toliko žalobou napadená rozhodnutí, a to s ohledem na žalobní body uplatněné ve lhůtě stanovené s.ř.s., nikoliv tedy vyjádření žalovaného. S ohledem na skutečnost, že žalobci v replice ze dne 4.4.2011 polemizovali s vyjádřením žalovaného k podané žalobě a dále proto, že tato tvrzení byla učiněna až po uplynutí zákonem stanovené lhůty pro rozšíření žaloby (§ 71 odst. 2 s.ř.s.), soud se jimi nezabýval. Pokud by tak učinil, tedy pokud by překročil rozsah včas uplatněných žalobních námitek, jednal by v rozporu s ust. § 75 odst. 2 s.ř.s. a ust. § 71 odst. 2 věta třetí s.ř.s., které ukládají soudu přezkoumat napadené rozhodnutí pouze v mezích žalobních bodů uplatněných v zákonem stanovené lhůtě.

Z důvodů shora uvedených neshledal soud žalobu důvodnou, a proto jí podle ust. § 78 odst. 7 s.ř.s. jako nedůvodnou zamítl.

Za splnění podmínek zakotvených v ust. § 51 odst. 1 s.ř.s. soud o věci samé rozhodl bez nařízení jednání (žalobci ani žalovaný nevyjádřili do dvou týdnů od doručení výzvy soudu svůj nesouhlas s takovým projednáním věci).

Výrok o nákladech řízení je odůvodněn ust. § 60 odst. 1 s.ř.s., neboť žalobci nebyli ve sporu úspěšní a žalovanému žádné důvodně vynaložené náklady v řízení nevznikly.

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Moravské náměstí 6, Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud. Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s.ř.s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno. V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie. Soudní poplatek za kasační stížnost vybírá Nejvyšší správní soud. Variabilní symbol pro zaplacení soudního poplatku na účet Nejvyššího správního soudu lze získat na jeho internetových stránkách www.nssoud.cz.

V Praze dne 27. června 2014

JUDr. Ivanka Havlíková, v.r.
předsedkyně senátu

Za správnost vyhotovení: Lucie Horáková